

Wat is het probleem?

Invasieve planten zijn een belangrijk ecologisch probleem van de 21ste eeuw.

Ecologische gevolgen

Invasieve planten kunnen, door hun dichte en continue begroeiing, de natuurlijke vegetatie volledig domineren. Ze nemen de plaats in van andere planten en kunnen degradatie van ecosystemen veroorzaken. In bepaalde gevallen kan hun ontwikkeling zelfs leiden tot een vermindering van de biodiversiteit.

Economische gevolgen

De economische verliezen die veroorzaakt worden door deze woekerende planten kunnen aanzienlijk oplopen. Eenmaal gevestigd in natuurlijke milieus

is het zeer moeilijk om hun ontwikkeling een halt toe te roepen. De middelen die dienen ingezet te worden, zijn extreem duur.

Effecten op de volksgezondheid

Sommige invasieve planten kunnen problemen opleveren voor de volksgezondheid. Zo kan bijvoorbeeld het sap van Reuzenbereklaauw sterke brandwonden veroorzaken als het in contact komt met de huid. Het stuifmeel van Alsemambrosia is extreem allergen.

Het LIFE project AlterIAS

Eén project, drie campagnes, drie objectieven

AlterIAS is een communicatie- en sensibilisatieproject voor de sierteeltsector over de thematiek van invasieve planten. In België staan drie sensibilisatiecampagnes op het programma. De doelstelling is drievoudig:

1. Bewustmaken van de sierteeltsector
2. Identificeren van alternatieven en preventieve goede praktijken
3. Begeleiden van de actoren om deze praktijken toe te passen

Verschiedende communicatiemiddelen zullen gedurende het project worden ingezet: website, DVD, folders en brochures, studiedagen, artikels enz.

Voor meer informatie, raadpleeg de website www.alterias.be
Contacteer ons: info@alterias.be

Het LIFE programma

LIFE (een financieringsinstrument voor het milieu) is een belangrijk Europees programma waarbij de Europese Unie projecten met betrekking tot milieubescherming en instandhouding van de natuur cofinanciert. Sinds 1992 cofinancierde het LIFE programma al voor 1,35 miljard euro aan projecten.

De partners van het project

Université de Liège, Gembloux Agro-Bio Tech
Unité Biodiversité & Paysage
www.fsagx.ac.be

PCS
Proefcentrum voor Sierteelt
www.pcsierteelt.be

Centre Technique Horticole de Gembloux
www.cthgx.be

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
02/524.97.97 (Contact Center)
info@health.fgov.be

De cofinancierders van het project

Fotoverantwoording: S. Vanderhoeven, E. Delbart, N. Pieret, M. Halford, RPS group plc, R. Roletschek, Loughborough University, Mirgolth, N. Pipet, PCS, H. Ghyselinck, J. J. Bakker, P. Brusselen et G. Duhayon - **Realisatie:** M. Halford, S. Vanderhoeven, L. Heemers, C. Mathys, S. Wallens, D. Rebella, E. Branquart

Gedrukt op 100% gerecycleerd papier

Alternatieven voor invasieve planten

Preventie begint in onze tuin!

Verantwoordelijke uitgever: Dirk Cuyper, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Victor Hortaplein 40 bus 10, 1060 Brussel. D/2010/2196/31 | Vormgeving: www.tostaky.be

Wat zijn invasieve planten?

Sommige exotische planten kunnen zich verspreiden in de natuur en op een onbeheersbare manier beginnen woekeren...

Bestaan er planten die schadelijk zijn voor het milieu?

Al eeuwenlang worden er door de mens over heel de wereld exotische planten ingevoerd. De meeste van deze ingevoerde plantensoorten vormen geen enkel probleem. Een klein gedeelte van deze planten vormt echter een belangrijke bedreiging voor het milieu. Sommige worden ingevoerd buiten hun natuurlijk verspreidingsgebied, ontwikkelen zich zeer snel, verspreiden zich gemakkelijk en beginnen op een oncontroleerbare manier in de natuur te woekeren. De meest bekende woekeraars zijn Reuzenbereklaauw, Reuzenbalsemien en Japanse duizendknoop. Maar er zijn er nog andere. Dergelijke planten worden invasieve planten genoemd.

Je vindt ze overal terug: in steden, bossen, weilanden, vijvers, langs rivieren,... Misschien heb je, zonder het zelf te weten, wel een exemplaar in je eigen tuin!

Invasieve planten kosten ons heel veel!

Invasieve planten zijn overal aanwezig in Europa.
Het beheer van geïnvadeerde sites is moeilijk en duur.

Engeland

Pontische rhododendron
50 miljoen € voor
100 000 ha bos

Pays-Bas

Amerikaanse vogelkers
Enkele miljoenen €
in 30 jaar

Duitsland

Reuzenbereklaauw
12 miljoen € / jaar

Frankrijk (Marais Poitevin)

Waterteunisbloem
662 000 € / 3 jaar

Een ware nachtmerrie
voor terreinbeheerders!

De mens, zijn tuin... en invasieve planten

Wist u dat de meeste invasieve planten ooit ingevoerd werden omwille van hun sierwaarde? Ze “ontsnaptten” uit botanische tuinen, boomkwekerijen, parken en tuinen en drongen daarna binnen in natuurlijke milieus. Veel van de invasies begonnen op deze manier...

Een korte geschiedenis...

Rond 1847 werd Japanse duizendknoop populair in Europa. In Nederland kreeg de plant van de Maatschappij voor Land- en Tuinbouw de gouden medaille voor de “interessantste” plant van het jaar. Sindsdien werd Japanse duizendknoop in vele parken en tuinen aangeplant. Momenteel is dit één van de meest problematische invasieve plantensoorten.

Sierplanten kennen vele gebruikstoepassingen: in de sierteelt, openbare diensten die verantwoordelijk zijn voor groene ruimten, tuinaanleg en tuinliefhebbers. Sierplanten maken deel uit van ons dagelijks leven; ze verfraaien onze parken en tuinen.

Helaas bevinden er zich onder sierplanten ook invasieve planten. De mens is dus een belangrijke vector in de verspreiding van deze soorten. We vervoeren, planten en verspreiden invasieven over heel de wereld.

Beter voorkomen dan genezen!

Een goede preventie is gebaseerd op een goede sensibilisering over de risico's van deze planten om zo hun verspreiding te beperken. Het vermijden van nieuwe introducties is gemakkelijker en goedkoper dan de beheersing van deze planten eens ze wijdverspreid zijn in de natuur. Maar invasieve planten blijven onbekend bij het grote publiek. Informeren en sensibiliseren is dus aan de orde.

Wat kunnen we zelf doen?

Er bestaan manieren om het risico op de introductie van invasieve planten te verminderen. Enkele voorbeelden:

1. Kennis van de invasieve planten op de zwarte lijst
2. Vermijden van het aanplanten van invasieven
3. Voorkeur geven aan het gebruik van niet-invasieve (alternatieve) planten
4. Groenafval van invasieve planten niet in de natuur of in rivieren dumpen... want hieruit kan de plant opnieuw groeien.

Gedragscode voor de sierteeltsector

Eén van de oplossingen is de ontwikkeling van een gedragscode waarin preventieve maatregelen ten aanzien van invasieven worden uitgewerkt. Deze gedragscode zal in samenspraak met de sierteeltsector worden opgesteld om zo aangepaste en realiseerbare codes op te stellen. Alle actoren in de sierteeltsector, die milieuvriendelijk willen werken, zullen vrijwillig de gedragscode kunnen ondertekenen.

De beroepsverenigingen in België steunen het AlterIAS project en zijn betrokken bij deze participatieve benadering.

Welke planten zijn invasief in België?

Invasieve planten worden ingedeeld in een systeem van een zwarte lijst en een bewakingslijst (of grijze lijst). De meest problematische planten werden opgenomen in de zwarte lijst, die momenteel 35 soorten telt. Hieronder enkele voorbeelden:

Deze lijst is niet limitatief.

Voor meer informatie over de soorten, raadpleeg de website

www.alterias.be

Waterplanten

- Watercrassula (*Crassula helmsii*)
- Grote waternavel (*Hydrocotyle ranunculoides*)
- (Kleine)Waterteunisbloem (*Ludwigia grandiflora*, *L. peploides*)
- Parelvederkruid (*Myriophyllum aquaticum*)

Kruidachtige planten

- Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*)
- Reuzenbereklaauw (*Heracleum mantegazzianum*)
- Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*)
- Guldenroedes (*Solidago canadensis*, *S. gigantea*)

Struiken

- Vlakke dwergmispel (*Cotoneaster horizontalis*)
- Pontische rhododendron (*Rhododendron ponticum*)
- Rimpelroos (*Rosa rugosa*)

Bomen

- Vederesdoorn (*Acer negundo*)
- Hemelboom (*Ailanthus altissima*)
- Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*)